

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Băndășana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzoria”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de p.dstr.” (Mercurea), „Cassa de p.dstr.” (reuniune), (Săliște), „Cămpiană”, „Cârțișoreană”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T. Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dunăreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehădia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucaștrul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniaveva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Oileana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de impr. și p.dstrare”, (Ilea-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Seldgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Soimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Votleana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmartin), „Vulturul” (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 ileri.

Chestiunea tovărășilor sătești.

Un fapt îmbucurător se poate constata de vre-o câțiva ani încoace în sinul popoului nostru. Interesul tot mai mare și crescând, ce se arată la noi pentru chestiunile economice, atât generale, cât și speciale românești. Pe când înainte vreme, nu mai departe decât acum 10-15 ani chestiunile economice, abia formau ici-colea obiect de preocupățiune și discuție în organele noastre de publicitate, azi aproape toate ziarurile noastre au o rubrică permanentă „Economie”, în care cu mai multă sau mai puțină cunoștință de cauză se lansează idei, se exprimă dorințe și se indică nouă căi pentru propășirea noastră pe terenul economic, temelia propășirii pe toate celelalte terene.

Sunt atât de preocupați unii de dorința de a vedea și poporul nostru înaintând asemenea altor neamuri, cu pași mai repezi pe terenul economic, încât neținând seamă de împrejurările specifice între cari trăim noi Românii în această țară, propun în acest scop adeseori căi cu totul greșite, fatale chiar pentru noi, ca neam, dacă le-am urma.

Astfel nu de mult în unul din ziarurile noastre cotidiene de frunte, un om, cum se vede cu tragere de inimă pentru propășirea noastră economică, dar nu destul de orientat, face deadreptul apel la cărturăria noastră de pretutindenea de a urma pilda fraților noștri bihoreni din ținutul Vășcăului și a în-

ființă tovărășii sătești, îndeosebi prăvălii sătești în legătură cu marea centrală din Budapesta „Hangya”.

Suntem și noi de părerea, ca în comunele noastre rurale, unde numai se poate și sunt condițiile date pentru înființarea și existența unei tovărășii, cărturăria noastră să conlucre din răspuțeri la înjgheburile de astfel de instituții, a cărora necesitate și foloase am relevat-o în anii din urmă și noi de repețe-ori în coloanele revistei noastre.

Avem însă nedumeriri și credem că destul de bazate față cu tutoratul, căruia de bună voie s'au supus și se supun tovărășiile noastre, cari au intrat în legătură mai intimă cu vre-una din centralele de tovărășii existente: „Insoțirea de credit regnicolară centrală”, „Hangya” etc. Tutoratul acesta în butul avantajilor materiale, ce poate le oferă, sau tocmai prin acestea, îl socotim deadreptul periculos pentru tovărășiile noastre, căci prin acestea ele își perd mai mult sau mai puțin caracterul de instituții românești și pot ajunge pe neobservate mijloace pentru propagare de tendințe contrare intereselor noastre naționale.

Pericolul ce învoalvă pierderea independenței organizației noastre economice, prin faptul că căutăm razim pentru tovărășiile noastre sătești în organizații străine de noi, este mare pretutindenea. Dar poate nicăiri atât de mare, ca în Bihor, Sătmar și alte părți expuse ale României, unde tocmai

tovărășiile sătești vor fi chemate a duce alt duh în viața satelor și masselor noastre.

De aceea porniți odată pe calea înzeștrării satelor noastre cu tovarășii, lozinca noastră trebuie să fie: *să înființăm tovarășii independente*. Numai câtă vreme tovarășii noastre sătești vor fi libere de orice înrâuriri străine, ele vor fi temelii sănătoase ale propășirii noastre economice, sociale și naționale.

Asigurarea creditului comercial, precum și alți rami noi de asigurare.

(Continuare.)

De curând mi-au căzut în mâni statutele și un prospect lansat din partea mai multor industriali, etc. bohemi din Praga, referitor la înființarea unui astfel de institut de asigurare în Praga, după cum există deja de multă vreme în alte țări.

Iată care ar fi programul de muncă și scopul respectivei instituții.

Inițiindul institut ar întregi, respective umplea golul din Austria în privința aceasta.

1. El ar asigura, ar chezașul creditele comerciale pe mărfuri.

Fiecare comerciant, industrial sau producător vine membrul institutului în urma unei anunțări și confirmări anticipative, că e de acord, ergo acceptă condițiunile, ce i-s'au făcut cunoscute. Premia de asigurare face 0.8—2% dela suma totală de asigurare, și se stabilește din caz în caz după branșe și rizic. Durata asigurării e de 6—12 luni. Institutul de asigurare chezașuește până la 60% a singuraticilor credite acordate din partea celui asigurat debitorilor, respective comitanților săi și plătește cvota aceasta imediat după anunțarea insolvenței sau concursului, precum și în cazul când durata asigurării ar expira, iar debitorul N. N. încă nu și-ar fi împlinit punctual deobligamentele sale, în care caz institutul natural ia asupra-și pe socoteala proprie încassarea pretensiunii. Se chezașuește atât pretensiuni singuraticice, cât și revirimente întregi.

Institutul licvidează la dorința celui asigurat cvota chezașuită imediat după încheierea contractului de asigurare și anume după îndeplinirea formalităților necesare, fără să aștepte ziua în care datorința aceasta ar fi eo ipso scadentă. Prin aceasta comercianții, fabricanții, cu un cuvânt liferanții pot ajunge încă înainte de scadența facturilor în posesiunea contravalorii, respective a pretensiunilor lor, ceea ce e un mare favor.

Institutul va acorda anticipații, chiar și pe baza epistolelor de comandă, prin ceea ce li se dă posibilitatea micilor industriali a face și a primi comande, cari în lipsa de capital ar fi siliți a le refuza. Cred, că e superfluu a mai ilustra cu exemple cum e a se întelege aceasta.

II. Institutul va da informațiuni, pentru cari ia deplină garanție și rizicul asupra sa, precum și informațiuni pentru a căror conținut nu garantează.

Înainte de ce ar lua institutul rizicul asupra sa, se informează amănunțit despre starea respectivului debitor, iar după preluarea chezașiei îl ține în evidență permanentă.

În scopul acesta institutul înființează un birou de informațiuni și anume cu ajutorul tuturor gremiilor și corporațiilor comerciale, pe lângă cari mai funghiază și o rețea de corespondenți, respective informatori privați bine remunerați. Informațiunile trebuie să fie în toată privința imparțiale, iar cu considerare la sume mici întru cât e posibil liberale; asemenea au să se acvireze acelea cât mai repede fără considerare la speșele și alte sacrificii mai mari împreunate cu aceasta.

Taxe de informațiuni se cuprind în premia de asigurare.

Luând institutul garanția asupra sa, respective chezașuind, avizează imediat comitetul, respective membrul despre aceasta; refuzând a chezașui față de N. N., pune la dispozițiunea membrului său o informațiune detaliată asupra debitorului N. N., pentru a se putea convinge însuși despre atitudinea institutului.

Institutul va da și informațiuni pentru a căror conținut nu ia nici o responsabilitate. Acelea se vor da cu cea mai mare scrupulozitate și pe baza sondărilor celor mai minuțioase și recente. Se poate întâmpla ca și pentru conținutul astorfel de informațiuni să fi chezașuit deja institutul față de o a treia persoană. Informațiunile trebuie să fie la tot cazul de prima bonitate și demne de toată încrederea.

III. Institutul va pertracta și licvida cazuri de insolvență.

Fiecare insolvență comercială provine sau pe urma faptului, că comerciantul se aprovizionează cu cantități prea mari de mărfuri, pe cari apoi nu le poate desface până la scadența facturilor, sau că debitori de ai lui să nu-și îndeplinească punctual datorințele, eventual din cauza unei sau altei nenorociri neprevăzute, precum și din alte motive. Un astfel de comerciant nu e pasiv, ci momentan insolvent. El dispune de o activă abundentă, dar nu o poate licvida la moment, din care cauză nu-și poate îndeplini punctual angajamentele luate față de creditorii săi. În astfel de cazuri nu arareori se întâmplă, ca mai ales în afaceri mici, unul sau doi creditori, cari prind mai curând de veste despre insolvență, să se asigure cuprinzând mărfurile pe cale execuțională, iar ceilalți pot flueră a pagubă. La întreprinderi mai mari debitorul sau că cere moratoriu, sau încearcă a se egală, a se limpezi față de creditori, achitându-și numai un anumit procent din datorii în timpul fixat de aceștia. În caz că o atare aplanare a afacerii nu succede, se deschide concurs asupra întreprinderii. Succede însă o atare bilanțare, — de regulă după mari efortări și încordări — numai în puține cazuri îi va fi respectivului comerciant spre folos, căci el trebuie să se oblighe a-și îndeplini până la termenul fixat față de toți creditorii săi noul obligament luat cu aceea ocaziune. Pentru a o putea face aceasta se silește a-și desface mărfurile înmagazinate cât mai repede, ceea ce e posibil numai plasându-le cu prețuri reduse. Prin această procedură strică multor comercianți nu numai de pe aceeași piață, ci eventual și din jur, iar cantitățile de mărfuri plasate nu și le mai poate înlocui, nu se mai poate aprovizionă, fiindu-i tăiate din toate părțile isvoarele de credit.

Observând comerciantul insolvent, că nu e chip de scăpare, nu-i rămâne alta de făcut decât să-și anunțe concursul. Nu arareori se întâmplă însă, ca să vie în coliziune cu legea prin faptul, că cearcă a scăpa o parte de mărfuri delăturându-le pe sub mână, iar creditorii de regulă rămân pagubiți.

În cazuri de insolvență și concurs i se prezintă institutului cea mai bună ocaziune de a întreprinde o acțiune umană întru scăparea debitorului, totodată prin acțiunea ei de intervenire în cele mai multe cazuri se previn pierderi, cari amenință eventual și membri de ai săi. În alte cazuri însă aceste pierderi se ameliorează prin faptul, că institutul licvidează cotele singuraticilor creditorilor, luând asupra sa a întreprinde pașii necesari întru ajungerea acestui scop, eventual chezășuind achitarea cvotelor la termen.

IV. Institutul va interveni în mod activ și efice în cazuri de concurs.

Este fapt cunoscut, că în urma pertractărilor anevoioase în cazuri de concurs, spesele împreunate cu această acțiune se urcă la sume enorme, astfel că pe baza datelor statistice la o parte din concursuri se urcă la 25%, iar la altele la 50 și chiar până la 100% a masei concursuale, prin care fapt atât creditorul, cât și creditorii sunt scurtați.

Prin baterea la dobă a masei concursuale multor comercianți din loc, precum și din jur, li se strică pe timp mai lung sau mai scurt creditul. S'au întâmplat chiar cazuri, ca comercianții mai slăbuți să devină insolvenți în urma astorfel de licvidări publice a masei concursuale.

În orice caz de concurs institutul ia inițiativa la dorința debitorului, îndată ce valoarea masei concursuale a fost fixată și intră în pertractări cu toți creditorii, oferindu-le o cvotă anumită, care în caz de acceptare li-se licvidează fără amânare, imediat.

La tot cazul, institutul fără considerare la aceea, că i-a succes sau ba, de a ajunge la o înțelegere cu creditorii, se va nizu la cumpăra masa concursuală pe care o va vinde pe credit în partii mai mici la singuratici comercianți, prin ceea ce se vor obține nu numai prețuri mai favorabile, dar toată procedura de licvidare se accelerează, iar comercianții de pe aceeași piață se cruță de urmările neplăcute a unei vânzări publice, în urma căreia de regulă urmează o devaluare a mărfurilor mai mult sau mai puțin simțitoare.

Din cele expuse până aci vedem, că noua instituțiune nu are de scop a apăra interesele numai a unei părți de vânzători, precum o fac aceasta societățile de asigurare existente în alte țări, ci caută a reprezenta și a scuti interesele ambelor partide.

Creditorul este scutit de pierderi și de o eventuală nimicire prin faptul, că i se dau informațiuni detaliate și demne de toată încrederea, precum și prin aceea, că i se garantează o sumă până la 60% dela creditele acordate de el. Institutul ia asupra sa toate grijile acreditării, poartă în evidență permanentă pe debitorii săi, în cazuri de insolvențe și concursuri li licvidează cvota asigurată, respective chezășuită și întreprinde însuși toți pașii necesari întru respectarea drepturilor sale neștirbite, în urma cărui fapt creditorul se eliberează de muncă, griji, neplăceri, și sbuciumări sufletești, etc.

Debitorul este scutit din partea institutului de informațiunile tendențioase; în caz de năcaz momentan li acoardă un termen potrivit de plată, cu ocaziunea vreunei insolvențe, care nu provine din vina sa, ci este a se ascrie uneia sau altei împrejurări, ia însuși în mână regularea aceleia, iar în cazuri de concurs se va nizu la accelera întregă procedura, având în vedere nu numai profitul material, ci și moral al aceluia.

Este evident deci, că noua instituțiune urmărește nu numai dividende, ci și scopuri comerciale, morale și umane.

Conform statutelor iată ce afaceri mai are de cuget să cultive institutul:

Primo loco escontul și reescontul de cambii, acordarea de împrumuturi pe lombard, primirea de depuneri spre fructificare în cont-curent, etc. Prin urmare sursele ei de venit ar fi următoarele:

Taxele de informațiuni, pentru cari chezășuește, premiile de asigurare, taxele cari sunt a se plăti din partea celor asigurați în cazuri când doare a li se licvidă cvota asigurată imediat după încheierea contractului de asigurare, taxele de informațiune pentru cari nu chezășuește, escontul de cambii, afaceri de lombard, depunerile în cont-curent, surplusurile obținute la licvidarea masei concursuale, încasările pretensiunilor comitenților săi, etc.

(Brünn)

(Va urmă.)

V. V. Bontescu.

Programul agrarilor.

Agrarii, până eri-alaltăeri, sub regimul coaliționist, atotputernici în toate treburile țării, au ținut la 22 Martie a. c. în Budapesta un mare sfat, pentru a chibzui cum să-și mențină și în viitor măcar în parte puterea și pentru a stabili programul sub steagul căruia vor avea să lupte în luptele electorale în preajma cărora ne aflăm.

La conferință au luat parte și deputații *Sași W. Meiczer* și *Dr. R. Schuller*, fără a lua însă — precum anunță organul autorizat „*Sieb. Deutsche Tageblatt*“ — vre-un angajament în numele poporului săsesc.

Iată programul stabilit:

1. Lărgirea dreptului electoral, pe lângă asigurarea rolului conducător al Maghiarilor și fără știrbirea intereselor agrare.

2. Menținerea vămilor protecționiste a produselor agrare, pentruca produsele pământului și ale economiei de vite să se poată valoră cu prețuri, cât se poate de mari și aprovizionarea teritorului vamal să se facă exclusiv din țară. În consecvență se cere oprirea oricărui import de vite, fie în stare tăiată, fie și numai pentru pășunit. În stare tăiată să se poată importa din țările balcanice și România cel mult 50,000 de vite cornute, 120,000 de porci și 100,000 de oi.

Protestează mai departe agrarii contra punerii în vigoare a oricărei convenții vamale pe calea ordinațiunii.

3. Pentru promovarea economiei de vite, valorizarea produselor animale, întărirea tovărășiilor de consum sătești, în general pentru promovarea tuturor instituțiilor chemate a înainta interesele agrare, legislația să prelimizeze cel puțin o sumă egală cu suma preliminară în acest scop în Austria. Mai departe se cere dezvoltarea ramilor industriale, cari se razimă pe producțiunea agricolă.

4. Pentru a micșoră emigrația programul cere ușorarea sarcinilor poporului țaran.

5. Atât în administrație, cât și la executarea legilor, agrarii cer deplina validitate a intereselor agrare.

Organizarea sistematică a învățământului agricol și înființarea de camere agricole.

6. Pentru a scăpa pe proprietari de datoriile apăsătoare, se pretinde ca statul să depună la „Insoțirea centrală de credit“ un capital în sumă corăspunzătoare scopului — fără interese. Banca de emisiune să fie obligată a escontă și cambii țărănești cu scadențe mai lungi provăzute cu girul unei însoțiri.

7. Menținerea neschimbată a legilor asupra vinului și asupra dărilor, și desființarea dărilor de consum asupra vinului și cărnii.

8. O politică de realități corăspunzătoare intereselor „națiunii“ și normarea ei pe calea legii, sprijinirea însoțirilor pentru exarendarea moșilor, continuarea colonizării și aprobarea guvernului la parcelări.

9. Reforma tuturor legilor vătămătoare intereselor agrare, în deosebi a legii com. în aplicarea sa asupra necomercianților, regularea prin lege a chestiunii cartelurilor, ridicarea la valoare de lege a proiectului asupra uzurei și crearea legii asupra bursei în conformitate cu interesele agronomilor.

Cum vedem agrarii noștri rămân și în noul lor program modești, cum au fost și în ultimii ani; voiesc să acapareze totul pentru sine. Ar mai lipsi, cum corect accentuiază o foaie de specialitate să mai pretindă și restabilirea feudalismului a dijmei și a robotelor — pentruca țara să fie fericită!

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

Ca în toți anii pe timpul acesta „Reuniunea română de agricultură din Sibiul“, și-a publicat în zilele trecute programul de lucru pe anul 1910.

Reproducem și noi părțile nouă ale acestui program:

Pentru studiarea referințelor economice din comune se vor țineă întruniri agricole în comunele *Să-săuși, Jina, Turnișor, Ludošul-mare, Glimboaca și Șugag*.

Pentru promovarea culturii vitelor de rassă aleasă, se va țineă în comuna *Săcel* o expoziție de vite de prăsilă (a 20-a) împreună cu împărțire de premii în bani.

Se va procura și sortă o vițea de rassă „Pinzgau“ curată între membrii cu locuința în *Sebeșul-inferior*.

Membrilor cu locuința în *Mag* li-se dăruiește câte un altoi măr pătul, care se va plantă, prin anume trimiși în grădina fiecăruia.

Un curs de pomărit și de vierit se va țineă în *Săliște*.

Dacă anul va fi favorabil culturai poamelor, în comuna *Răhău*, sau în altă comună centrală din comitat, se va aranjă o expoziție de poame (a 6-a) împreună cu împărțire de premii în bani și diplome de recunoștință.

În acelaș timp se va pune în lucrare și cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille“, ce este zidit în *Săliște*.

Pentru cunoașterea istoricului comunelor, apoi a stării materiale a locuitorilor, a uneltelor economice

folosite în trecut și acum etc. — se vor împărți premii pentru cele mai bune *monografii* ale comunelor din comitat.

Pentru cunoașterea referințelor igienice ale populațiunii, cum sunt locuințele, hrana, curățenia, îmbrăcăminte, indeletnicirile etc., în comuna *Sadu* se va aranjă o expoziție de copii (a 5-a) împreună cu împărțire de premii în bani. Aceasta a fost luată și în programa a. tr.

Se va lucră la desăvârșirea școalei practice economice din *Săliște* și se vor sprijini alcătuirile de școale de pomet comunale.

Se va lucră la augmentarea colecțiilor de păpuși, chemate a conservă și răspândi portul original al țărănilor noștri.

La dorința economilor din *Cornățel* se va aranjă în acea comună o expoziție locală, cu produsele economilor de acolo, care anul trecut nu s'a putut țineă.

Adunarea generală pentru anul 1909 se va țineă în comuna *Poplaca*.

Se pun la dispoziție spre folosire mașina de sămănat, grapa de fânate, mașina „Tornado“ și alte eventuale unelte economice. Aceste unelte la dorință se pun și în vânzare.

Se fac preparative pentru aranjarea la 1912, când Reuniunea împlinește 25 de ani de existență de sărbări și în special pentru aranjarea unei expoziții generale din domeniul agriculturai și al industriilor, eventual în legătură cu societățile de meseriași din comitat.

Afară de acestea programa conține punctele obișnuite și în programele anilor trecuți: acordarea de împrumuturi ieftine, distribuire de galițe, seminte etc., înființarea de însoțiri de tot felul, organizare de comiții agricole, instituirea de anchete pentru studiarea cauzelor decadentei economiei de vite în comitat.

Jurisdicțiune.

Decisiuni curiale.

Dreptul de despăgubire al adresatului față de poștă. Într'un caz concret Curia reg. a enunțat, că în sensul regulamentelor poștei adresatul este îndreptățit a pretinde despăgubire dela poștă numai, dacă scrisoarea cu bani deși a fost vătămă sau ciuntată a primit-o, dar și-a rezervat pe însuși documentul de înmanare dreptul de a pretinde despăgubire. În toate celelalte cazuri, de ex. de perdere, înmanare greșită, precum și atunci când adresatul a refuzat a primi pachetul sau scrisoarea cu bani, ciuntată sau vătămă, despăgubire poate pretinde dela poștă numai trimițătorul sau cessionarul acestuia. Dacă scrisoarea cu bani destinată adresatului, a primit-o deja altcineva, atunci cererea adresatului, bazată pe § 407 a legii com., ca poșta să-i înmaneze lui scrisoarea, ca imposibilă, nu se poate împlini, iar despăgubire nu poate pretinde.

*

Datoriile cambiale ale soților de căsătorie. Conform praxei judecătorești de până acum pe baza cambiei răscumpărate de unul dintre soți, acesta nu putea procedea pe cale cambială contra celuilalt soț de căsătorie nici chiar în cazul acela, când dealtcum în urma poziției sale cambiale, ar fi fost îndreptățit la aceasta. În timpul din urmă Curia reg. s'a abătut dela vechea sa praxă și într'un caz concret a dejudecat soției, care a plătit suma cambială și a figurat

ca emitentă pe cambia sotului ei, jumătate din suma cambiei plătite. La aducerea deciziei sale Curia a fost condusă de principul că femeia menținându-și și sub durata căsătoriei, dreptul de dispoziție asupra averii sale proprii, este îndreptătită pe baza cambiei rescumpărate de ea din banii ei proprii, a pretinde înapoi jumătate din imprumutul cambial ridicat, și folosit în comun și care în lipsă de altă stipulație privește pe bărbat.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 31 Martie 1910.

Cererile de numărare pentru ultimo, fiind și scadența de cvartal, au fost în tot cazul foarte mari. Totuș numărarea n'a fost mai scump ca altădată și Banca imperială germană a fost în măsură a le satisface fără o urcare a ratei oficiale. Adevărat că numărarea de ultimo s'a plătit în Berlin și cu 6%. Discontul particular însă a scăzut ceva față de săptămâna trecută și a notat $3\frac{1}{2}\%$. Trecând odată peste ultimo se sperează, că în scurt timp situațiunea se va ameliora de așa în Berlin, încât nu va mai fi teamă de urcarea etalonului în timp apropiat.

Banca Austro-Ungară eră cu mult mai bine pregătită pentru satisfacerea cererilor de ultimo decât în anul trecut. E semnificativ că până ce anul trecut în săptămâna a treia din Martie rezerva de bilete scăzuse cu 44.7 milioane — dela 164.4 milioane la 119.7 milioane K — în anul acesta rezerva de bilete a crescut cu 10.2 milioane K — dela 225.6 milioane la 235.8 milioane K. Dacă considerăm, că în anul trecut trebuințele de ultimo Aprilie au reclamat 175.5 milioane K, ajungând Banca cu 55.8 milioane K în dare, e foarte probabil că având Banca de satisfacut cereri tot așa de mari ca în anul trecut, va încheia luna cu o rezervă destul de considerabilă de circa 60 milioane K. Discontul particular în Viena a rămas neschimbat.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Crișana*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Brad. Acest institut a continuat și în anul expirat pe calea dezvoltării și consolidării. Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1909 prezintă active totale de K 1.940,046 (în 1908 K 1.696,636) și la un venit brut de K 177,912 (în 1908 K 153,678), institutul a realizat un profit net de K 53 050 în creștere față de 1908 cu circa K 4,595. Conform bilanțului toate sursele de împrumuturi, cu excepțiunea oblig. cu convenții cari s'au redus cu K 132,000 la K 542 268, arată creșteri frumoase. Astfel a crescut Escontul cu K 78,000 la K 660,838, Cambiile hipotecare dela K 72,745 la K 265,454 și Imprumut. hipotecare cu K 109,000 la K 315,016. Dintre pasive s'au sporit Rezervele dela K 131,074 la K 142,537, Depozitele spre fructificare cu mai mult de K 93,000 la K 1.110,041 și și Reescontul dela K 258,266 la K 372,931.

În anul 1909, precum raportează direcțiunea adunării generale, acest institut a reușit să obțină credit și dela Banca Austro-Ungară, ceea ce este un progres îmbucurător și dovadă a bunului nume, de care se bucură institutul.

Adunarea generală și-a ținut-o „*Crișana*“ la 6 Martie a. c., când dividendă s'a fixat cu 11% = K 11

de cupon, s'au dotat Rezervele cu K 6 457 și s'a votat pentru scopuri culturale-filantropice suma de K 10,700, care formează peste 20% ale profitului net de K 53 050.

„*Furnica*“, cassă de economii, soc. pe acții în Făgăraș. În al XXVI-lea an de gestiune, 1909, acest institut și-a încheiat bilanțul cu active totale de K 2.191,464, (în 1908 K 1.815,696), cu un venit brut de K 142,840, mai mare decât în 1908 cu circa K 19,000 și cu un profit net de K 35,104 în creștere față de 1908 cu K 9,289. Cambiile de bancă se cifrează cu K 1.531,357, arătând față de 1908 o creștere de K 205,806 iar Creditele cambiale cu acoperire ipotecară sunt mai mari decât la finele anului 1908 cu K 112,469 (starea K 366,800). Ceialți rami de afaceri activi arată schimbări mai neînsemnate. Ce privește pasivele din capitalul social, urcat în 1909 la K 240,000, s'au vărsat până la finele anului K 179,140; iar Rezervele s'au sporit la frumoasa sumă de K 109,767 dela K 92,840. O creștere de circa K 91,000 arată mai departe Depoz. spre fructificare, cari se cifrează cu K 1.407,117; în fine Reescontul a crescut dela K 195,779 la K 313,540.

Adunarea generală s'a ținut la 19 Februarie a. c. și s'a fixat dividendă cu K 28 de cupon; s'a dotat fondul de rezervă cu K 10,233 cu care ajunge la K 120,000, iar pentru scopuri culturale s'a dat K 3,412.56.

„*Sălăgiana*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Jibou, a continuat și în anul expirat 1909, al XII-lea an de gestiune, dezvoltarea sa normală. Activele i-au crescut dela K 1.338,952 la K 1.453 820, venitul brut cu circa K 9,000 la K 124,468, iar profitul net cu circa K 2,700 la K 32,878. Escontul ramul principal de afaceri se cifrează cu K 1.096,748, arătând față de 1908 o creștere de K 103,057. Din totalul Escontului a fost reescontat K 393,803 (+ față de 1908 de K 24,663). Imprumuturile hipotecare încă s'au sporit dela K 224 603 la K. 238,860. Ce privește pasivele au crescut Rezervele cu circa K 14,000 la K 81,606 și Depozitele spre fructificare cu aproape K 69,000 la K 696,772.

Adunarea gener. s'a ținut la 23 Februarie a. c., când s'a hotărât împărțirea unei dividende de 7% = K 7 de cupon, dotarea Fondului de rez. cu K 10,375, cu care se urcă la K 90,000; iar pentru scopuri filantropice-culturale s'a votat K 1,080.93.

„*Silvania*“, institut de credit și de econ., soc. pe acții în Șimleu. Anul 1909, al XXII-lea an de gestiune, l-a încheiat acest institut atât în ce privește totalul activelor, cât și venitul brut și profitul net mai nefavorabil decât anii precedenți. Cauza, este precum zice direcțiunea în raportul său prezentat adunării generale de o parte reducerea etalonului, de altă parte eliminarea unei însemnate părți a intereselor restante din bilanț, prin ceea ce acesta a câștigat în bonitate. Totalul activelor se prezintă la finele anului 1909 cu K 4.163 714, arătând față de 1908 o reducere de circa K 142,000; venitul brut s'a redus dela K 358,590 la K 298,359, iar profitul net de K 46,226 este mai mic decât în 1908 cu rotund K 20,000. Escontul, ramul principal de afacere prezintă starea de K 2.045,104 și este în creștere față de 1908 cu circa K 15,000; Reescontul din contră s'a redus dela K 1.150,859 la K 1.018,959, formând și acum încă circa 50% ale Escontului și cambiilor cu acoperire ipotec. Imprumut. ipot. s'au redus cu circa K 160,000 la K 1.134,980, asemenea Cont curent cu circa K 34,000 la K 211,341.

Dintre pasive au crescut Rezervele cu circa K 10,000 la K 260,383 și Depozitele spre fructificare cu circa K 113,000 la K 1 827,352. Din contră s'au redus Imprumuturile hipotecare cedate cu circa K 72,000 la K 193,304. Interesele trans. anticip. deși venitul brut s'a redus cu circa K 60 000 arată o creștere de K 10,200 la K 49,170.

Adunarea gener. s'a ținut la 24 Februarie a. c. și s'a hotărât distribuirea unei dividende de $6\frac{1}{2}\%$ = K 6'50 de cupon, față de K 9 în anii trecuți; dotarea fondului de rezervă cu K 3,245, iar pentru scopuri culturale-filantropice s'a votat K 1,200 + K 552'26 la dispoziția direcțiunii.

„Someșana“, institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Dej și-a încheiat bilanțul pe 1909 cu active de K 2.242,648, cu circa K 238.000 mai mari decât în 1908 și la un venit brut de K 186,281 (în 1908 K 182,828), cu un profit net de K 39,314 în creștere față de anul precedent cu rotund K 9,000. Escontul și Cambiile cu acop. hip. prezentate de astădată separate, arată față de 1908 o creștere de circa K 48,000, cifrându-se cu K 1.551,992. O creștere considerabilă arată față de 1908 Imprum. hipotecare, dela K 322,195 la K 474 358. Ce privește pasivele au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 200,000 la considerabila sumă de K 1,096 221 și Reescontul cu circa K 7,000 la K 685,793 formând circa 45% ale Escontului și Cambiilor cu acop. hipot. Rezervele încă au crescut cu circa K 13,000 la K 157.038.

Adunarea gener. s'a ținut la 26 Februarie a. c. când s'a hotărât urcarea capitalului social, distribuirea unei dividende de 8% = K 16 pro acție și s'a votat pentru scopuri culturale-filantropice suma de K 1.465'73.

CRONICA.

Agenturi noue ale „Albinei“. La invitarea factorilor normativi din *Elisabetopole* (com. Târnava-mică) și *Sânmiclăușul-mare* (com. Torontalului) direcțiunea primului nostru institut financiar a hotărât în o ședință recentă a sa, a înființa în centrele acestea câte o *agentură* mai mare, cu funcționari proprii ai institutului.

„Reuniunea proprietarilor de vite“ din Orăștie. Conducătorii acestei reuniuni continuă cu zor propaganda pentru înființarea de grupuri de asigurați între poporul nostru țăran, cari apoi să intre în „Centrala“ din Orăștie, ca „despărțăminte“ ale acesteia. În timpul din urmă au ținut număroase adunări în diferite comune ca: în *Geoagiu Teuș*, *Mercurea*, *Ludoș*, *Dobra*, *Sălașul-de-sus*, *Sălașul-de-jos*, *Ohaba-de-sub-peatră* etc.

Adunările — precum scrie „Tovărășia“ — au reușit pretutindenea spre mulțămirea aranjatorilor și a delegaților „Centralei“.

BIBLIOGRAFIE.

O carte de specialitate de valoare. Am fost anunțat în Nrul nostru anterior apariția celei mai noi lucrări a dlui *Ioan C. Panțu*, cunoscutul vrednic profesor dela Brașov, sub titlul „*Procent, promil. interese și Teoria conturilor-curente*“. Ni-se dă — durere — destul de rar ocaziune să putem înregistra lucrări

din sfera economiei și finanțelor și peste tot se scrie și se cetește la noi relativ atât de puțin în direcția aceasta, încât este un adevărat eveniment în viața noastră economică apariția câte unei lucrări din domeniul acesteia. Dl I. C. Panțu — se știe — este unul dintre puținii noștri oameni, cari, având cunoștințe teoretice temeinice în științele comerciale, n'a pregetat a-și completa aceste cunoștințe și prin studii practice, ajungând astfel în stare a ne da opere de adevărată valoare în materia aceasta. Studiile de contabilitate și corespondență comercială ale dlui I. C. Panțu sunt astăzi aici la noi singurele și cele mai complete, din cari mulți dintre noi ne-am făcut pregătirea pentru praxă. Dar cărțile dlui Panțu au un deosebit interes prin faptul, că sunt astfel întocmite, orice teme atât de minuțios dezvoltate încât sunt acomodate nu numai ca manuale de școală, ci și în viața privată pentru *antodidacți*. Meritul dlui Panțu crește și prin faptul, că — precum am zis și mai sus — D-sa este unul dintre puținii, dacă nu chiar singurul, care a muncit și muncește fără preget, *cu competență*, pentru dezvoltarea unei literaturi economice-financiare la noi. Dată fiind dezvoltarea din timpul mai recent în special a instituțiilor de credit la poporul nostru, lipsa unei astfel de literaturi este fără îndoială foarte simțită și munca dlui Panțu pe acest teren este merită să umple acest gol.

Recomandăm cu toată căldura cartea cea mai nouă a dlui Panțu publicului nostru cetitor, precum și tuturor acelor cari vreau să se instrueze cu temei în aceste materii, îndeosebi băncilor noastre și celor grupați în jurul lor: funcționari, membri în direcțiune etc.

Cartea are următorul cuprins:

Procentul și promilul. Termini comerciali generali. Termii în comerțul de mărfuri. Termini pentru spese de afacere, exprimate în procente. Calcularea procentului și promilului, privită din trei puncte de vedere. Procent și promil dela sută și dela miia, cu o mulțime de exemple rezolvite. Procent și promil peste sută și peste miia și procent și promil în sută și în miia. Considerațiuni speciale la calcularea rabatului, precum și la alte adausuri făcute pentru prețul de vânzare. Calcularea intereselor obicinuită sau la sută. Aflarea intereselor pe an, pe luni și pe zile. Avantaje la calcularea intereselor pe zile. Divizori fixi. Divizori mai principale de scontare în diferite țări. Diferite exerciții de scontare. Avans pe efecte publice sau lombard. Calcularea intereselor peste sută; scontul aritmetic. Aplicarea calculării în sută a intereselor. Depuneri spre fructificare. Cassele de păstrare poștale. (Afacerile lor de cec și de clearing). Afaceri de cec și de gir la diverse bănci. Contractul de cont-curent. Împărțirea conturilor-curente. Cazuri ce au să fie trecute în cont-curent. Calcularea intereselor după metoda progresivă, retrogradă și calcularea intereselor dela o scadență la alta, metoda de scară, numită și hamburgeză și engleză. Cont-curent cu articoli, ca trec peste termenul de încheiere (calcularea cu numerii roșii; retrograd și de scară). Calcularea conturilor-curente cu două feluri de procent. Diferite exemple pentru a justifica pe deplin calcularea cu două feluri de procent. Calcularea cu două feluri de procent în coloanele contului. Raționare și arătarea greșelii ce s'a făcut la calculare. Caz special, când și calcularea obicinuită în practică este corectă. Compararea acestor trei feluri de calculare. Raționare asupra acestor feluri de calculări. Calcularea conturilor-curente

cu două feluri de procent, dacă sunt articoli cari trec peste termenul de încheiere. Calcularea conturilor-curente cu un procent schimbat în decursul unei perioade de afaceri. Calcularea proviziunii, a curtaajului și a speselor. Adaus de teme lucrate și exemple pentru deprinderi.

Cartea se poate procura dela autor cu prețul de K 3.—
R.

Firme falite.

Helmik Iozsef, comerciant în Brad, tribunalul în Deva, anunțarea pretensiunilor până în 23 Aprilie, liquidarea în 23 Aprilie. a. c.

Kádár Endre, (propr. Stein Benőné), comerciant în Cluj, tribunalul în Cluj, anunțarea pretensiunilor până în 16 Aprilie, liquidarea în 21 Aprilie.

Bajor, Weisz & Comp., comerciant în Oradea mare, tribunalul în Oradea mare, anunțarea pretensiunilor până în 16 Aprilie, liquidarea în 4 Maiu, alegerea comitetului în 7 Maiu a. c.

Dik Iakab & Comp., comerciant în Cluj, tribunalul în Cluj, anunțarea pretensiunilor până la 4 April., liquidarea la 14 Aprilie, alegerea comitetului în 16 Aprilie a. c.

Oberling Lajos, comerciant în Ozora tribunalul în Szekszárd. Anunțarea pretensiunilor până la 8 Aprilie, liquidarea la 2 Maiu, alegerea comitetului la 4 Maiu a. c.

Firme insolvente.

Guttman Izidor, comerciant în Arad.

Compania Belgo-Ungară de mine, Deva.

Kilberstein Armin, comerciant în Oradea mare.

Kohn Ferencz, comerciant în Vârșet.

Stefanovits Ljubomir, comerciant în Vârșet.

Borhegyi Gyula, comerciant în Târgu Murășului.

Weisz Lenő & Comp., comerc. în Târgu-Murășului.

Wesselits Sofia, comerciant în Biserica albă.

Weisz Iozsef, comerciant în Petroșeni.

Budai Vilmos, comerciant în Timișoara.

S u m a r.

Chestiunea **tovărășilor sătești**. — Asigurarea creditului comercial, precum și alți rami noi de asigurare. — Programul agrarilor. — Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului”. — Jurisdicțiune: *Deciziuni curiale*: Dreptul de despăgubire al adresatului față de poștă, Datoriile cambiale ale soților de căsătorie. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Crișana”. „Furnica”, „Sălăgiana”, „Silvania”, „Someșana” — *Cronică*: Agenturi noue ale „Albinei”, „Reuniunea proprietarilor de vite” din Orăștie — *Bibliografie*: O carte de specialitate de valoare. — Firme falite. Firme insolvente.

„PROGRESUL”, inst. de credit și econ., în Iliu-murăș.

CONCURS.

Escriem concurs pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul de credit „Progresul” în Iliu-Mureșană cu salar anual de Cor. 800.

Reflectanții la acest post au a-și înainta petițiunile la direcțiunea institutului în Marosillye în timpul cel mai scurt.

Iliu-M. (Marosillye), la 30 Martie 1910.

Nr. 104 (1—2)

Direcțiunea.

„ALBINA”, institut de credit și de economii, în Sibiu.

CONCURS.

La institutul nostru sunt de ocupat

două posturi de funcționari.

Dela reflectanți se cere:

1. Să dovedească cu atestat că au absolvat o școală sup. de comerț cu examen de maturitate.

2. Să aibă praxă bună în toate afacerile de bancă și în special în contabilitatea de bancă.

3. Să poseadă pe lângă limba maternă limbile maghiară și germană în vorbire și scriere și

4. Să fie deplin sănătoși și să aibă o conduită neexceptionabilă.

Ofertele cu arătarea pretensiunilor de salar etc. sunt a se înainta la direcțiunea institutului.

Prezentarea în persoană este dorită.

Nr. 103 (1—3)

Direcțiunea.

„TIMIȘIANA”, inst. de credit și econ. în Timișoara.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **funcționar** la institutul de credit și economii „Timișiana” din Timișoara, se publică concurs.

Dela concurenți se cere să cunoască perfect atât în vorbire cât și în scriere limbile română, maghiară și germană și să fie pe deplin calificați. Afară de aceasta, concurenții trebuie să aibă praxă necesară pentru a putea conduce singuri registrele institutului și a compune singuri bilanțul, iar până la termenul fixat mai jos pentru trimiterea ofertelor, să se prezinte în persoană la institut.

Remunerațiunile împreunate cu acest post sunt:

Salar anual K 1,400.—

bani de cvartir anual 420.—

Tantiemă anual circa 300.—

eventual adaus de scum-

pete, anual 210.—

In total K 2,330.—

Cererile însoțite cu documentele în regulă au să fie trimise până la 15 Mai a. c. la

Nr. 103 (1—1)

Direcțiunea.

„ARINA”, institut de credit și economii în Sanislău.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **contabil** la filiala institutului de credit și economii „Arina” în Carăi-Mari, prin aceasta se publică concurs cu termen până în 7 Aprilie n. 1910

Salar anual K 1600 și cvartir în natură.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară, că posed în scris și vorbit limbile română, maghiară și germană și vor arăta, ce praxă au făcut până acum.

Cererile și documentele să se înainteze prezidentului *Romul Marchis*, arhidiacon Nagykaroly.

Sanislău, la 17 Martie 1910.

Nr. 98 (2—2)

Direcțiunea.

„Însoțire pentru valorizarea laptelui“ în Săliște.

CONVOCARE.

Membrii „Însoțirii pentru valorizarea laptelui“ în Săliște sunt invitați la

a III-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 13 Aprilie a. c. st. n., la 11 $\frac{1}{2}$ oare a. m., în sala de ședințe a primăriei comunale din Săliște, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale prin numirea unui notar și alegerea a 2 verificători ai procesului verbal.
2. Prezentarea situațiunii financiare sumare (a contului bilanț și contului profit și perderi) pe anul 1909.
3. Censurarea acestor conturi, hotărâre asupra lor și absolvarea de răspundere a direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.

Membrii, cari voiesc a lua parte la adunare cu vot deciziv, sunt poștiți a-și depune libelele de membru la cassa primăriei comunale din Săliște pe lângă revers, până în 12 Aprilie a. c. st. n., la 12 oare a. m.

Se aduce la cunoștință publică, că însoțirea a avut cu finea anului 1909 — 419 membri, de eșit nu a eșit nimeni, și nici părți fundamentale nu s'au abzis.

Părți fundamentale până la finea anului 1909 au fost subscrise 419 în valoare nominală de K 16,760. Săliște, în 24 Martie 1910.

Direcțiunea.

Activa.	Bilanț cu 31 Decemvrie 1909.		Pasiva.
	K	f	
Depunere la „Cassa de păstrare“ in Săliște	10,591	98	Părți de fondare
Depunere la „Cassa de păstrare“ postală	131	98	Fondul de rezervă
Cassa în numărar	33	08	Imprumutul dela „Cassa de pă- strare“, Săliște
Diverși debitori	7,428	71	Prețul rămătorilor
Utensilii (separatori, vase ș. a.)	2,673	82	Diverși creditorii
După amortizare de	1,589	30	
	19,270	27	

Debit.	Contul Profit și Perdere.		Credit.
	K	f	
Prețul laptelui cumpărat	8,652	88	Prețul untului vândut
Spese de administrare	2,207	97	Prețul produselor laterale
Interese după părțile de fondare	138	—	Interese dela cont-curent
Amortizări:			
din utensilii	1,589	30	
din spese de fondare	200	—	
	12,788	15	

Săliște, la 31 Decemvrie 1909.

Direcțiunea:

Ioan Chirca m. p., vice-prezident. Constantin Herția m. p., conducător administrativ. Ioan Pavel m. p.
Petru I. Comșa m. p. Dumitru St. Herția m. p. Ioan St. Banciu m. p.

Subsemnatul consiliu de supraveghiere am examinat conturile prezente și le am aflat în regulă și în consonanță cu registrele însoțirii.

Săliște, la 24 Martie 1910.

Nr. 101 (1—1)

Nicolae Hențiu m. p., president. Dumitru Lăpădat m. p. Petru Giura m. p.
Iuliu Crișan m. p. Constantin Criștiu m. p.